

III. GŁOS SAMORZĄDOWCÓW

Artykuł prezentuje wypowiedź przedstawiciela samorządu terytorialnego, zachowując formę i treść jaka wpłynęła do redakcji „Biuletynu Informacyjnego”.

PO RAZ CZWARTY W ŻŁOTEJ SETCE

Dziennik „Rzeczpospolita” po raz szósty już zorganizował ranking Żłota Setka Samorządów. Podstawowe kryteria rankingu to wysokość nakładów poniesionych na inwestycje w okresie trzech ostatnich lat w przeliczeniu na jednego mieszkańca i wysiłek inwestycyjny czyli procent zainwestowanych dochodów gminy w tym okresie. Wymagane minimum wynosi 30%. Eliminowane były samorzady, w których deficyt lub nadwyżka budżetowa przekraczały 25% dochodów. W tym roku rozszerzone zostały kryteria. Przyznawane były punkty za aktywność społeczną i zdolność przyciągania nowych mieszkańców.

Gmina Osielsko znalazła się w Żłotej Setce po raz czwarty jako jedna z niewielu gmin województwa kujawsko-pomorskiego. W roku 2000 - na 94 miejscu jako jedyna gmina z województwa, w roku 2001 na 64 miejscu (na 93 Lubanie), w 2002 na 54 miejscu (na 53 znalazł się Ciechocinek i na 90 Białe Błota) i w 2003 roku na 62 miejscu (obok Białych Błót, Ciechocinka i Lubania).

Sukcesy tylko części gmin – liderów rankingu można wytłumaczyć korzystnym położeniem geograficznym, sukcesy innych w tym gminy Osielsko są wynikiem dalekowzroczej polityki ich samorządów, które postawiły na rozwój lokalnej infrastruktury i duży nacisk położyły na przygotowywanie i uchwalanie planów zagospodarowania przestrzennego. Powierzchnia gruntów objętych planami stanowi około 20% ogólnej powierzchni gruntów nieleśnych w gminie. Znaczne powierzchnie gruntów przeznaczono pod budownictwo usługowo – handlowe i przemysłowe o znaczeniu ponadlokalnym. Dużą część terenów przeznacza się pod budownictwo mieszkaniowe i mieszkaniowo – usługowe. Przyciąga to inwestorów, którzy budują tu swoje nieruchomości, osiedlają się, tworzą miejsca pracy i zasilają podatkami gminny budżet.

Gmina promuje swoją sferę mieszkaniową i inwestycyjną poprzez bezpośrednie kontakty z potencjalnymi inwestorami, w internecie, w prasie lokalnej i ponadlokalnej, programach radiowych, wydawnictwach, folderach.

Zaczęli pojawiać się inwestorzy którzy chcą umiejscowić swoje firmy właśnie tutaj. Tereny pod budownictwo mieszkaniowe w pobliżu dużego miasta przyciągają nowych mieszkańców. Osielsko i Niemcz zamieniły się w „plac budowy”. W ubiegłym roku wydano 286 pozwoleń na budowę budynków i budowli, w tym roku już 238. Oddano do użytku w roku ubiegłym 126 obiektów, w roku bieżącym już 107.

Dochód w przeliczeniu na 1 mieszkańca gminy wynosił w 2002 roku 2.156 zł. Jest to największy dochód na 1 mieszkańca spośród wszystkich jednostek samorządu terytorialnego w województwie kujawsko-pomorskim. Dla porównania dochód w przeliczeniu na jednego mieszkańca w kraju wynosił 2.072 zł a w województwie kujawsko-pomorskim 1.975 zł.

Dochody własne gminy stanowiły w 2002 roku ponad 63% dochodów ogółem. Na przestrzeni trzech ostatnich lat utrzymują się na podobnym poziomie - w roku 2000 - 64,7%, w 2001 - 62,8%.

W skali kraju dochody własne stanowiły w gminach w 2002 roku 43,8% dochodów ogółem, w gminach wiejskich 38,3%.

Zmienia się w struktura dochodów własnych gminy, niski podatek rolny zostaje zastąpiony większym podatkiem od nieruchomości za grunty pod budownictwo mieszkaniowe i znacznie większym podatkiem od nieruchomości za obiekty zajęte pod działalność gospodarczą. Podatek od nieruchomości stanowił w ostatnich trzech latach 13,5%, 15,1%, 17,9% ogółu dochodów budżetu gminy. W roku bieżącym planowany dochód stanowi jedynie 15,5% dochodów gminy ogółem. Realny dochód obserwując realizację wpływów może być mniejszy od dochodu w ubiegłym roku. Taki stan rzeczy jest głównie następstwem zmiany przepisów podatkowych od 1 stycznia br. Grunty sklasyfikowane w rejestrach gruntów jako użytki rolne podlegają opodatkowaniu podatkiem rolnym. Na terenie gminy znaczna część gruntów sklasyfikowana jest w V i VI klasie a grunty takie są zwolnione z podatku rolnego.

Rośnie liczba mieszkańców gminy, co wiąże się ze wzrostem dochodów z udziałów w podatku dochodowym od osób fizycznych. Znaczącym dochodem gminy są dochody z majątku, jeszcze głównie ze sprzedaży nieruchomości. Jeszcze, ponieważ gmina dysponuje gruntami, które rada gminy przeznaczają do sprzedaży ale ich zasób powoli się kurczy. Średnia cena 1 m² nieruchomości przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe uzyskana przez gminę w ostatnich przetargach w okresie letnim jest atrakcyjna i wynosi w Niemczu 48 zł, Osielsko 57 zł.

Istotnym dochodem gminy nierozzerwalnie związanym z jej specyfiką jest opłata od wzrostu wartości nieruchomości objętych planami, tzw. renta planistyczna, która w ub. roku stanowiła 8,3% dochodów budżetu. Nowym źródłem dochodów jest opłata adiacencka z tytułu podziału nieruchomości.

Wydatki na 1 mieszkańca gminy wynosiły w ub. roku 2.147 zł. Dla porównania wydatki jednostek samorządu terytorialnego na jednego mieszkańca w skali kraju wynosiły 2.153 zł a w województwie 2.028 zł. Wydatki majątkowe w skali kraju wynosiły 350 zł, w województwie 273 zł, w grupie gmin wiejskich 263 zł.

W gminie Osielsko w przeliczeniu na 1 mieszkańca zainwestowano 629 zł. W skali województwa największe wydatki majątkowe poniosła gmina Ciechocin a wynosiły one 871 zł.

Gmina Osielsko w ciągu trzech ostatnich lat na inwestycje przeznaczyła 12.538 zł - 32% swoich dochodów. Wysokość nakładów na jednego mieszkańca w tych latach według faktycznej liczby mieszkańców na dzień 31 grudnia 2002 roku to kwota 1.846 zł. W bieżącym roku planowane wydatki na inwestycje wynoszą już 38% wydatków budżetu.

Priorytetowym celem gminy jest uzbrojenie coraz większej powierzchni terenów pod budownictwo mieszkaniowe i usługi oraz rozwój bazy oświatowej. W roku ubiegłym rada gminy uchwaliła wieloletni plan inwestycyjny, gdzie znalazły się zadania w zakresie budowy i modernizacji dróg, kanalizacji i rozbudowy szkół. Zrealizowane zostały dwa zadania, które będą dofinansowane ze środków przedakcesyjnych Unii Europejskiej w ramach programu SAPARD - budowa drogi i budowa odcinka kanalizacji sanitarnej z przepompowniami i przyłączami. Podpisane zostały umowy z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa na dofinansowanie w wysokości około 40% wartości kosztorysowej zadań, złożono wnioski o płatność.

Inwestycje gminne nie są realizowane kosztem bieżących zadań własnych, np. budżet gminy w dużym stopniu dofinansowuje zadania z zakresu oświaty - prowadzenie szkół podstawowych

i gimnazjów. Subwencja oświatowa jest w 98% w bieżącym roku przeznaczona na wydatki na wynagrodzenia z pochodnymi, dodatki mieszkaniowe, wiejskie oraz świadczenia socjalne dla pracowników oświaty. Pozostałe wydatki bieżące placówek oświatowych i wydatki inwestycyjne w oświacie są pokrywane z pozostałych już tylko 2% subwencji oświatowej i ze środków gminy. Pochłaniają około 10% wszystkich jej dochodów. Wszystkie szkoły na terenie gminy posiadają sale komputerowe. Przy każdej szkole jest sala gimnastyczna. Wspierana jest służba zdrowia. Finansowane są instytucje kultury - Gminny Ośrodek Kultury i Gminna Biblioteka. Dotowane są również kluby sportowe. Realizowane są zobowiązania gminy z tytułu odszkodowań wobec właścicieli nieruchomości, których działki przeszły na własność gminy jako drogi na mocy decyzji podziałowych.

Inwestycje finansowane są obok dochodów własnych ze środków pozyskanych z różnych źródeł. Rola tych środków nabiera coraz większego znaczenia. Zaciągane są pożyczki z możliwością umorzenia w Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Trzeba tu zaznaczyć, że zadłużenie gminy na koniec ub. roku stanowiło 8,4% dochodów, jest „bezpieczne” i swobodnie mieści się w granicach określonych w ustawie o finansach publicznych. Pozwala na dalsze finansowanie gminnej infrastruktury z pożyczek i kredytów.

Pozyskiwane były i są środki z Urzędu Kultury Fizycznej i Sportu, Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu, Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych. Obecnie ważnym źródłem finansowania są fundusze przedakcesyjne Unii Europejskiej (program SAPARD). Trwają już prace nad przygotowywaniem zadań z zakresu budowy kanalizacji i dróg, które będą realizowane w latach 2004 – 2006 przy udziale funduszy strukturalnych w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego. Osiągany poziom dochodów i stopień zadłużenia gminy pozwala na podjęcie tych inwestycji i ich prefinansowanie.

W celu pełnego wykorzystania dofinansowania z różnych funduszy strukturalnych Unii Europejskiej konieczna jest stabilizacja dochodów jednostek samorządu terytorialnego. Jest to podstawą wieloletniego planowania budżetowego.

W ostatnich trzech latach powstały kolejne odcinki sieci wodociągowej, wybudowana została druga stacja poboru i uzdatniania wody, położono asfalt i kostkę brukową na drogach gminnych na długości ponad 10 km. Gmina dofinansowuje roboty na drogach powiatowych i wojewódzkich. Realizowane są inwestycje z zakresu ochrony środowiska. W oparciu o wybudowany wspólnie z Bydgoszczą kolektor sanitarny sukcesywnie rozbudowywana jest sieć kanalizacyjna z przepompowniami. Jest to niezbędne w celu budowy nowych obiektów i umożliwienia likwidację istniejących szamb. Rozbudowano wysypisko odpadów komunalnych w Żołędowie. Modernizowane jest w sposób ciągły oświetlenie uliczne i budowane są nowe punkty świetlne. Oddano do użytku budynek mieszkalny, wykonano adaptację pomieszczeń dla potrzeb gminnej biblioteki. W zakresie inwestycji oświatowych powstała ogólnodostępna hala sportowa przy szkole podstawowej w Osielsku przy udziale środków z Urzędu Kultury Fizycznej i Sportu oraz sala gimnastyczna przy szkole w Niemczu przy udziale środków Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu.

Bogumiła Nalaskowska